

TANTÁRGYI ADATLAP

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1 ALAPADATOK

1.1 *Tantárgy neve*

HIDROLÓGIA II.

1.2 *Azonosító (tantárgykód)*

BMEEOVVAI41

1.3 *A tantárgy jellege*

kontaktórási tanegység

1.4 *Óraszámok*

típus	óraszám
előadás (elmélet)	2/hét
gyakorlat	1/hét

1.5 *Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségi értékelés) típusa*

félévközi érdemjegy

1.6 *Kreditszám*

3

1.7 *Tantárgyfelelős*

Dr. Szilágyi József, egyetemi tanár (szilagyijozsef@epito.bme.hu)

1.8 *Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység*

Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék (www.vit.bme.hu)

1.9 *A tantárgy weblapja*

www.epito.bme.hu/BMEEOVVAI41

1.10 *A tantárgy oktatásának nyelve*

magyar és angol

1.11 *A tantárgy tantervi szerepe*

kötelező az Építőmérnöki szak Infrastruktúra-építőmérnöki ágazatán

1.12 *Közvetlen előkövetelmények*

Erős előkövetelmény

Hidrológia I. (BMEEOVVAT41)

Ajánlott előkövetelmény

Matematika A1a (BMETE90AX00)

Matematika A3 építőmérnököknek (BMETE90AX07)

Kizáró feltételek (nem vehető fel a tantárgy, ha korábban teljesítette az alábbi tantárgyak vagy tantárgycsoportok bármelyikét)

Hidrológia II. (BMEEOVVAI13)

2 CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

2.1 Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy a hallgató elsajátítsa a valószínűségszámítás és a matematikai statisztika hidrológiában leggyakrabban előforduló fogalmait és eljárásait. Megismerkedjen a műszaki hidrológia egyik fontos fő fejezetével az előrejelzéssel. Ebben alkalmazni tudja a regresszió analízist, az idősor-analízis alapvető lépéseit és modelljeit. Ismereteket szerezzen a vízhasznosítási tározó méretezésének problémakörében illetve a különböző célú tározók teljesítőképességi görbéinek megszerkesztésében. Alkalmazni tudja a műszaki hidrológia másik fő fejezetének, az árvízszámításnak empirikus és valószínűségelméleti módszereit.

2.2 Tanulási eredmények

A tantárgy sikeres teljesítése után a hallgató:

A. Tudás

1. Megismerkedett a hidrológia általánosan használt fogalomrendszerével.
2. Elsajátította a matematikai statisztika hidrológiai feladatok során használt alapvető fogalmait.
3. Ismeri a hipotézisvizsgálat elméleti alapjait.
4. Tudja, mikor és hogyan építhető fel lineáris, egyváltozós regressziós modell hidrológiai problémákra.
5. Ismeri a két változó lineáris összefüggésének szorosságát jellemző főbb statisztikai mennyiségeket.
6. Érti az egyszerű idősor modellek összetevőinek elméleti hátterét és működését.
7. Ismeri a különböző típusú tározók méretezéséhez szükséges alapfogalmakat és módszereket.
8. Ismeri a mértékadó vízhozam fogalmát és az árvízszámítás tapasztalati és statisztikus módszereit.

B. Képesség

1. Képes a valós rendszerek absztrakt hidrológiai, statisztikai modellekkel történő leírására.
2. Képes egyszerűbb hidrológiai problémák azonosítására, azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati háttér feltárására, megfogalmazására és megoldására.
3. Informatikai ismereteinek birtokában képes nagyobb számításigényű hidrológiai feladatok megoldására számológéppel segítségével.
4. Képes hipotézisvizsgálatot folytatni.
5. Alkalmazni tud lineáris, egyváltozós regressziós modelleket.
6. Kvantitatívan tudja megfogalmazni két változó lineáris összefüggésének szorosságát.
7. Gyakorlatban alkalmazni tud egyszerű idősor modelleket.
8. Tározóméretezési problémákhoz előzetes becslést tud adni.
9. Meg tudja határozni egy kisvízgyűjtő mértékadó vízhozamát.
10. Képes gondolatait rendezett formában szóban és írásban kifejezni.

C. Attitűd

1. Nyitott az információtechnológiai eszközök (táblázatkezelő, mérnöki tervezőprogramok) használatára.
2. Törekszik a hidrológiai problémamegoldáshoz szükséges eszközrendszer megismerésére és rutinszerű használatára.
3. Törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra.

D. Önállóság és felelősség

1. Önállóan végzi a hidrológiai feladatok és problémák végiggondolását és adott források alapján történő megoldását.
2. Önállóan képes elvégezni a kapott számítási eredmények nagyságrendi ellenőrzését és törekszik az önálló hibakeresésre.

2.3 Oktatási módszertan

Előadások az elméleti ismeretekről, gyakorlatok a tanult módszerek alkalmazásáról a házi feladatok megoldásának ajánlott lépésein keresztül, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata.

2.4 Részletes tárgyprogram

hét	Előadások és gyakorlatok témaköre
1.	Műszaki hidrológia és hidrológiai statisztika. Valószínűségszámítási és matematikai statisztikai alapfogalmak.
2.	Empirikus és elméleti sűrűség- és eloszlásfüggvény. A valószínűségi változó jellemzői.
3.	Eloszlásfüggvények osztályozása, paraméterbecslése. A hidrológiában alkalmazott eloszlástípusok.
4.	Az eloszlásfüggvények hidrológiai alkalmazása.
5.	Két valószínűségi változó együttes vizsgálata: korreláció- és regresszióanalízis.
6.	Többváltozós regressziós kapcsolatok.
7.	Idősoranalízis I.: Trendkomponens meghatározása kétváltozós korrelációszámítással.
8.	Idősoranalízis II.: Kereszt- és autokorreláció. Trend, periódus, autoregresszív modellek.
9.	Előrejelzés idősor modellekkel.
10.	Árvízszámítási alapfogalmak. Tapasztalati árvízszámítási módszerek.
11.	Statisztikai árvízszámítás.
12.	Víztározás I.: Alapfogalmak, elzárási szelvény meghatározása, tározók hidrológiai jelleggörbéi és teljesítőképességi görbéje.
13.	Víztározás II.: Tározóméretezés.
14.	Árvízcsökkentő és komplex tározók.

A félév közbeni munkaszüneti napok miatt a program csak tájékoztató jellegű, a pontos időpontokat a tárgy honlapján elérhető "Részletes féléves ütemterv" tartalmazza.

2.5 Tanulástámogató anyagok

a) Tankönyvek

1. Kontur I., Koris K., Winter J.: Hidrológiai számítások, Linograf Kiado, Budapest, 2003
2. Zsuffa I.: Műszaki Hidrológia I-IV., Műegyetemi Kiadó, 1996.
3. Reimann J., Tóth J.: Valószínűségszámítás és matematikai statisztika, Nemzeti Könyvkiadó, Budapest, 2008.

b) Jegyzetek

1. Koris K.: Hidrológia II. – Műszaki hidrológia, Egyetemi jegyzet, Budapest, 2014.

2.6 Egyéb tudnivalók

Nincs.

2.7 Konzultációs lehetőségek

Konzultációs időpontok: az oktatók félév elején a tanszéki honlapon és hirdetőtáblán meghirdetett konzultációs idejében, az oktatók szobájában.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

3 A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

3.1 Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése két zárthelyi dolgozat és hat házi feladat alapján történik.

3.2 Teljesítményértékelési módszerek

Teljesítményértékelés neve (típus)	jele	értékelt tanulási eredmények
1. zárthelyi dolgozat	ZH1	A1-A3, B1, B2, B4, B10, C2-C3, D1-D2
2. zárthelyi dolgozat	ZH2	A4-A8, B1, B2, B4-B10, C2-C3, D1-D2
1. házi feladat (kis házi feladat)	HF1	B1-B4, B10, C1-C3, D1-D2
2. házi feladat (kis házi feladat)	HF2	B1-B4, B10, C1-C3, D1-D2
3. házi feladat (kis házi feladat)	HF3	B5-B6, B10, C1-C3, D1-D2
4. házi feladat (kis házi feladat)	HF4	B7, B10, C1-C3, D1-D2
5. házi feladat (kis házi feladat)	HF5	B8, B10, C1-C3, D1-D2
6. házi feladat (kis házi feladat)	HF6	B9, B10, C1-C3, D1-D2

A szorgalmi időszakban tartott értékelések pontos idejét, a házi feladatok ki- és beadási határidejét a „Részletes féléves ütemterv” tartalmazza, mely elérhető a tárgy honlapján.

3.3 Teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

jele	részarány
ZH1	25%
ZH2	25%
HF1-6	50%
Összesen	100%

3.4 Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

A tárgyból nem szerezhető aláírás.

3.5 Érdemjegy megállapítása

A két zárthelyi dolgozat illetve az egyes házi feladatok eredménytelenek, ha egyenként nem érik el az elérhető pontszám 40%-át.

A jelenléti feltétel teljesítése, eredményes zárthelyi dolgozat és legalább Elégséges szinten elkészített házi feladatok megléte esetén az érdemjegyet az egyes feladatokra és a zárthelyi dolgozatra kapott osztályzatok 3.3 pont szerinti részarányával súlyozott, kerekített átlaga adja.

3.6 Javítás és pótlás

- 1) A házi feladatok mindegyike – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – késedelmesen a Részletes féléves ütemtervben szabályozott időpontig adható be.
- 2) A beadott és elfogadott házi feladatok a 1) pontban megadott határidőig és módon díjmentesen javíthatók.

- 3) A két zárthelyi dolgozat a Részletes féléves ütemtervben szabályozott időpontokban – első alkalommal – díjmentesen pótolható vagy javítható. Javítás esetén az új eredmény felülírja a korábbi.
- 4) Amennyiben a 3) pont szerinti pótlással sem tud a hallgató elégtelentől különböző érdemjegyet elérni, úgy – a szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – második alkalommal ismételt kísérletet tehet egy sikertelen zárthelyi dolgozat javítására. Ennek időpontját ugyancsak a Részletes féléves ütemterv szabályozza.

3.7 A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

Tevékenység	óra/félév
részvétel a kontakt tanórákon	14×3=42
felkészülés a teljesítményértékelésekre	2×8=16
házi feladat elkészítése	6×4=24
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	8
összesen	90

3.8 A tantárgykövetelmények érvényessége

2017. szeptember 1-től